

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022; Teema: Kyberturvallisuuden haasteet ja kehittäminen talousarvioesityksen näkökulmasta

Lausunto, Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022, teema: Kyberturvallisuuden haasteet ja kehittäminen talousarvioesityksen näkökulmasta, Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta (JAMK/TEKN)

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa.

Vuonna 2019 annetussa valtioneuvoston periaatepäätöksessä Suomen kyberturvallisuusstrategiasta on tunnistettu tarve kansallisen kyberturvallisuuden kokonaistilan parantamiseksi.

Kyberturvallisuusstrategian linjauksia edistävä kyberturvallisuuden kehittämisohjelma on toimeenpantu 2021. Kehittämisohjelma tunnistaa neljä pääteemaa, jotka ovat: huippuluokan osaaminen, kiinteä yhteistyö, vahva kotimainen kyberturvateollisuus ja tehokkaat kansalliset kyberturvakyvykkyudet.

Kyberturvallisuuden ammatillisen osaamisen edistämiseksi tarvitaan panostuksia tutkintoon johtavaan koulutukseen sekä muunto-, että täydennyskoulutukseen kyberturvaosaajien kasvattamiseksi julkiselle ja yksityiselle sektorille. Lisäaloituspaikkojen kohdentaminen erityisesti ICT-alalle olisi perusteltua kyberturvallisuusammattilaisten kouluttamisen näkökulmasta, mutta myös digitalisoituvan maailman tarpeisiin vastaamiseksi. Lisäksi yliopisto- ja ammattikorkeakoulutuksessa tulee lisätä kyberturvallisuuden sivuainekoulutusta erillisenä opintokokonaisuutena, jotta kyberturvallisuusopintoja voidaan tarjota muillekin kuin kyberturvallisuusalan opiskelijoille. Jotta kehittämisohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin kyetään vastaamaan, on tekniikan alojen erityistarpeet huomioitava koulutusohjelmien resursoinnissa (tekniset laboratorio investoinnit, järjestelmälisenssit yms. ylläpitokulut). Kansallisen kyberturvallisuuskoulutuksen nykytilaa kartoittava tutkimustyö on

Jyväskylän ammattikorkeakoulu	Postiosoite/Address	Puhelin/Tel.	Faksi/Fax	Internet	Y-tunnus
JAMK University of Applied Sciences	PL 207	0207438100	(014) 4499694	www.jamk.fi	1006550-2
	FI-40101 Jyväskylä	+358 20 743 8100	+358 14 4499694		
	FINLAND				

käynnistetty Liikenne- ja viestintäministeriön toimesta 2021. Tutkimus selvittää kaikilla koulutusasteilla tarjolla olevan kyberturvallisuuskoulutuksen statuksen, ja toimii näin ollen erinomaisena pohjana tulevan koulutuksen kehittämistyölle.

TKI-toiminnan erityispiirteenä on huomioitava työn pitkäjänteisyys, hankekauden ollessa tyypillisesti 3 vuotta. Yhden kauden aikana voidaan aikaansaada soveltavan tutkimuksen tuloksia, joiden toimeenpanoon on usein varattava ajallisesti samanlainen aikaikkuna. Jotta pysyvät tulokset kyetään varmistamaan, tulee resursoinnin olla pysyväisluonteista. Kansallisilla rahoitusinstrumenteilla voidaan varmistaa huoltovarmuuskysymysten huomioiminen ja reagoida tarvittaessa mahdolliseen kansainvälisten sijoittajien liikehdintään. Pitkäjänteisen TKI-yhteistyön tulisi mahdollistaa tutkimus- ja kehittämistyön kautta uusien tuote- ja palveluinnovaatioiden syntyminen. Näin edistetään kotimaisten kyberturvallisuustuotteiden ja ratkaisujen kaupallistamista.

Kehittämishjelma kannustaa strategisten kumppanuusmallien lisäämiseen yritysten ja yliopistojen sekä korkeakoulujen välillä. Siirtymää korkeakoulun ja elinkeinoelämän välillä tulisi joustavoittaa esim. työn opinnollistamisella ja korkeakoulutukseen laajennettavalla oppisopimusmallisella koulutuksella. Panostuksella kansalliseen koulutukseen ja TKI-toimintaan varmistetaan vahva kotimainen kyberturvateollisuus, joka käytännössä on suomalaisen digitaalisen turvallisuuden, huoltovarmuuden ja vientiteollisuuden mahdollistaja.

Digitaalisen huoltovarmuuden rakentumista pohdittaessa, tulee käydä kriittinen keskustelu kansallisten ja kansainvälisten tuotteiden rooleista ja painoarvoista. Tarvittaessa on panostettava kansallisten kyvykkyyksien rakentamiseen, jotta huoltovarmuus ja digitaalinen suvereniteetti kyetään varmistamaan.

Osana EU:n elpymisvälinepakettia (Next Generation EU) Liikenne- ja viestintäministeriö on esittänyt keskitettyä rahoitusta vuodesta 2013 järjestetyille kansallinen kyberturvallisuusharjoitus konseptille (KYHA). Rahoitus varmistaa viranomaisten, kaupunkien, kuntien ja huoltovarmuuskriittisten toimijoiden teknistoiminnallisina monitoimijaharjoituksina järjestettävät harjoitukset. Harjoituksilla kehitetään erityisesti kansallisten toimijoiden kyvykkyyttä tunnistaa, havaita, reagoida ja toipua yli hallinnonalojen tapahtuvasta kybervaikuttamisesta. Harjoituskonseptia voidaan tarvittaessa laajentaa esim. eurooppalaisten viranomaisten yhteistoimijuutta harjoituttavaksi kokonaisuudeksi.

08.10.2021

JAMK/3514/03.00/2021
338910

Kehittämishojelman toteuttamista tukee kyberturvallisuusstrategiassa asetettu kyberturvallisuuden johtamisen koordinaatiomalli. Koordinaatiomallissa huomioidaan julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän kyberturvallisuuden suunnittelu, kehittäminen ja yhteistyö. Liikenne- ja viestintäministeriöön sijoitetun kyberturvallisuusjohtajan tehtävänä on kehittää kybertoimintaympäristön yhteistyötä ja osaamista eri sektoreilla. Kyberturvallisuusjohtajan toimintakykyä ja resursointia on edelleen kehitettävä. Resursoinnilla varmistetaan kansallisen johtamisen vaatimukset yli viranomaishallintorajojen sekä elinkeinoelämän toimijoidenkin kontribuutio osana kansallista kyberresilienssiä.

Viranomaisten, kaupunkien, kuntien ja huoltovarmuuskriittisten toimijoiden sekä edellä mainittujen toimijoiden kumppanuusverkoston digitaalinen varautuminen on varmistettava sopimusjuridisesti ja tarvittaessa verifioitava.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Mika Karjalainen
johtaja, IT-instituutti